

УДК 711.558.712.25

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Баранова О. А.¹, магістр, Бондаренко О. І.², ст. викл.

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки і технологій

¹ alexandria.baranova@gmail.com, ² bondarenko.olha@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Відпочинок – невід'ємна складова життєдіяльності людини. Сьогодні обласні рекреаційні підсистеми в різних регіонах України розвиваються нерівномірно, що обумовлено як загальним станом розвитку інфраструктури регіонів, так і різним потенціалом рекреаційних ресурсів по областях [1]. Основними проблемами функціонування рекреаційних підсистем, практично всіх областей України, є недостатнє фінансування об'єктів рекреаційної сфери, недостатній рівень розвитку туристичної та рекреаційної інфраструктури, зношеність рекреаційних установ, невідповідність якості послуг сучасним вимогам тощо. Ця ситуація не може не позначитися на зниженні рівня рекреаційно-туристичної діяльності в регіонах України. Для багатьох областей України перспектива розвитку рекреаційної галузі полягає у створенні конкурентоспроможного турпродукту та розвитку внутрішнього туризму, а це – розробка нових туристичних маршрутів, розвиток сільського зеленого туризму, який сьогодні набуває все більшої популярності, насамперед у жителів мегаполісів. Вирішення цієї проблеми охоплює цілу низку питань пов'язаних, перш за все, з перетворенням існуючої мережі рекреаційних об'єктів, пошуком нового змісту та принципів побудови системи рекреаційних утворень, розвитком системи туристичних маршрутів.

Мета дослідження. Дослідити особливості формування системи туристичних маршрутів Дніпропетровщини.

Результати дослідження. Дніпропетровська область, як індустріальний регіон, характеризується високою потребою в місцях відпочинку. З урахуванням стану ландшафтних ресурсів, потенційної потреби в рекреаційних територіях, особливістю розташування рекреаційних територій в межах регіону, область належить до областей з дуже вираженим дефіцитом рекреаційних ресурсів. Рівень забезпеченості рекреаційними ландшафтними ресурсами складає лише 57,5 % [1; 2].

Структура соціального замовлення в сфері рекреаційно-туристичної діяльності. За даними соціологічних досліджень 2011–2014 р. р., населення України планувало відпочинок: вдома – 45 %, поза дому – 25 %, в тому числі, на дачі і в селі – 11 %; відпочинок в курортно-рекреаційних районах – 15 %. Не мали можливості для відпочинку – 20 %. Значно зменшилися кількості курортно-оздоровчих закладів з 1990 р. по 2014 р. Динаміка туристичних потоків (внутрішні туристи) в період з 2000 р. по 2014 р. також показує зниження майже на 75 % [3]. Зниження активності рекреаційно-туристичної діяльності має місце і в Дніпропетровській області [4]. За даними Міністерства культури та інформаційної політики України за 2021 рік, 26,5 % українців планують відпочивати вдома, 23,7% – межах своєї області, і лише 10,7 % планували відпустку за кордоном. Соціальне замовлення на якісний і доступний відпочинок в межах регіону зростає [5]. Наведені дані свідчать про необхідність розвитку рекреації і туризму і, особливо, краєзнавчого туризму.

Попри всі проблеми, Дніпропетровщина має рекреаційні ресурси для формування системи рекреаційно-оздоровчих утворень та туристичних маршрутів [6, 8]:

- сприятливі природно-кліматичні умови, зона змішаних лісів та степової зони (лісистість 5,3 %); унікальні водні ресурси (річки, лимани, водосховища тощо); існуючу мережу санаторно-курортних та оздоровчих закладів;

- підвищення рівня рекреаційно-ландшафтного потенціалу області за рахунок резервування нових рекреаційних зон;
- розвиток регіональної екологічної мережі Дніпропетровщини, що об'єднує у своїх межах розгалужену мережу об'єктів природно-заповідного фонду (природні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники (ландшафтні, лісові, ботанічні, гідрологічні), пам'ятки природи, заповідні урочища, пам'ятки садово-паркового мистецтва);
- багата історико-культурна спадщина: пам'ятки археології, етнографії, архітектури, пам'ятники присвячені історичним подіям та відомим історичним особам.

Висновки. Особливості формування системи туристичних маршрутів Дніпропетровщини:

- рекреаційні ресурси області зосереджені в сільськогосподарських районах, що обумовлює інтеграцію системи рекреаційних маршрутів в систему сільського розселення, враховуючи інтереси об'єднаних територіальних громад;
- розвиток сільських населених пунктів з багатою історичною спадщиною як центрів краєзнавчого туризму;
- опора на національну екомережу області;
- територіальна прив'язка маршрутів до центрів формування соціального запиту на рекреацію і туризм, зокрема великих міст;
- принципи формування системи туристичних маршрутів: комплексність, системність, гнучкість, екологічність тощо;
- розширення типологічної спрямованості туристичних маршрутів: сільський туризм, зелений туризм, еко-туризм, екстрим-туризм, індустріальний туризм тощо;
- впровадження маркетингової складової, підготовка спеціалістів для підвищення якості рекреаційних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Состояние и перспективы развития инфраструктуры регионов Украины. Исследования Фонда им. Ф. Эберта. Киев, Украина, 2014. URL: <http://www.fes.kiev.ua/new/wb/media/Infrastruktura>
2. Стан рекреаційних ресурсів та розвиток курортних зон : регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Дніпропетровської області за 2003–2016 рр. Дніпро, 2017 р. URL: <https://menr.gov.ua>
3. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
4. Головне управління статистики Дніпропетровської області. URL: <https://www.dnprstat.gov.ua/statinfo/tur/tur2.htm>
5. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. URL: <https://mcsc.gov.ua/>
6. Національна доповідь про стан формування національної екологічної мережі України за 2006–2010 роки. Херсон : Грін Д., 2012. 200 с.
7. Панченко Т. Ф. Туристичне середовище : архітектура, природа і інфраструктура : монографія. Київ : Логос, 2009. 176 с.
8. Бондаренко О. И. Принципы формирования системы краеведческих маршрутов Днепропетровского региона. Строительство, материаловедение, машиностроение. 2015. Вып. № 81. С. 64–71.